

URBANISTIDE UUDISKIRI NR 8
JAANUAR 2012

U #8

- Välisvaatleja**
3 Kes on urbanist? –Sven Vabar
- Teooria**
4 Linn ja selle esitused: avalikkus ja avalik kunst –Keiti Kljavin
- Intervjuu**
8 Tallinna linnapea Edgar Savisaar muljetest ja õppetundidest Eurocities konverentsilt "Planning for People" –Teele Pehk
- Lubage tutvustada**
9 Linnasekked –Kaur Sarv
- Arvamus**
10 Tallinnale näkku vaadates –Mats-Laes Nuter
11 Linlase unistused: linnaruum aastal 2030
- Üritused**
13 Toimunud ja tulemas
16 Urban Institute –Kristina Orlova, Kerli Müürisepp
- Uut lugemist**
17
- Linnafoto** –Liisa Täherand
18

Avalikus ruumis toimuv on alati U südame- asjaks olnud. Nüüd oleme teema tõsiselt ette võtnud ja katsetame meediumi võimekust avaliku foorumina. Täpsemalt sai käesolev avalikkust erinevatest seisukohtadest lahkav number alguse sotsiaalmeedias sündinud algatusest **Tallinnaruum**, mis tegi möödunud aastal katse alustada diskussiooni teemal, kes, miks ja kuidas peaks avaliku ruumi üle otsustama. U veergudel saab sõna nii algatuse eestvedaja noor kirglik skulptuuritüdeng Mats-Laes Nuter kui ka Tallinna linnapea **Edgar Savisaar**. Teoreetilisemalt läheneb meid ümbritsevale U toimetaja Keiti Kljavin. Ühtlaselt juhatab viimane kirjatükk sisse U uue ambitsiooni rahuldada nõudlikumat lugejat ja pakkuda võimalust sügavamatele mõtetele ja pikema sulejooksuga kirjutajatele. Vastukaaluks viidetele pärisime uue aasta meeleolus erinevatelt linnaruumi kasutajatelt nende unistusi ja mõtteid linnast 20 aasta pärast.

Loomulikult jätkab U tavapäraste rubriikidega. Linnalabori uut algatust "**Linnasekked**" tutvustab Kaur Sarv. Urbanistiks olemist defineerib tartlase perspektiivist kolka-urbanist Sven Vabar ja linnaüksindust on pildistanud Liisa Täherand.

Seekordne U proovib arvestada väga erineva lugejaga, erinevate meeleoludega, olla korraga lõbus ja murelik, asjalik ja ambitsioonikas, rääkida linnapeaga ja lapsega. Loodame, et U pinnal loodud avalikkus on konfliktne, mitmehääline ja vastuoluline!

IN ENGLISH

What happens in public space has always been a main interest for U, but now we are really testing the medium as a public forum. The current issue has been inspired by an initiative started in social media called **Tallinnaruum** (Tallinn urban space), which attempted to start a discussion on who and why should be making decisions about the public space. This issue is mainly in Estonian and gives a voice to several local points of view. Despite the language barrier, U is still aiming to strengthen its international contacts, mainly in the Baltics. We are glad to have witnessed the inauguration of the **Urban Institute** in Riga (page 16).

Linnaüksindus. **Liisa Täherand**

Välisvaatleja

KES ON URBANIST?

Sven Vabar, ajakirjanik ja kultuurikriitik

Kas kirjanikud, kes armastavad linna, on urbanistid? Või kas Hando Runnel ja Mats Traat, kes armastavad maad ja küla, on ruralistid? Rustikalistid? (Mis tore sõna - „rustikalistika“.)

Tänapäeva maailmas on suur hulk urbaniste, kunstnike ja arhitekte, kel on oma kontseptsioon, nägemus linnast kui sellisest, või ideed, mida linnadega ette võtta. Mõnikord satuvad nad siia Tartusse ning hakkavad Tartut oma globaalsete, universaalsete kontseptsioonide alusel lahkama. See on üldiselt väga vajalik. Aga mõnikord ma kuulan neid ja tajun, kuidas Tartu vaikselt kaotab vähemalt ühe oma dimensioonidest ja muutub üheplaaniiliseks materiaalsete (nii elusate kui elutute) subjektide-objektide kogumiks. Tartu muutub justkui 3D-projektsiooniks, virtuaalseks reaalsuseks või minimudeliks, mida arhitektid oma papist karbiketest esitlusteks ehitavad. **See ei ole Tartu**, mõtlen ma.

Üldse on mul sellise produktiivse linnaruumi

edendamiseks seoses vastuolulised tunded, kus ei ole õigeid või valesid otsuseid, kuigi võibolla peaks olema. Mulle meeldivad - erinevalt mõnedest arhitektidest - tigitorn ja AHHAA-keskus Tartus, aga samas on mul kahju, et enam pole seda ägedat tühermaad, millele nad ehitati. Mulle vist meeldiks ka plaanitav Eesti Rahva Muuseum Raadi lennuväljal, aga oi kui kahju oleks kadumaminevast suurest sõjalennukite maandumisrajast. Ja siis meeldib mulle ERA-panga maja Ülikooli ja Vallikraavi nurgal, mis ehitati sinna 90ndatel. Vastavalt seadusele ei tohtinud maja olla rohkem kui neljakorruseline, aga „kavalad“ arendajad ehitasid veel kolm „katusealust“ korrust ja maja tuli seitsmekordne. See on kahtlemata kole maja; mu arhitektist sõbranna ütles, et ükski korralik arhitekt ei poolda sihukest. Aga mulle see meeldib, ta on labürintlik, salapärase ja absurdne. Näiteid võiks tuua palju.

Sellised vastuolulised tunded vist tekivad, kui oled elanud ühes linnas 21 aastat oma elust ja ülejäänud 13 aasta jooksul pidevalt selle vahet sõitnud. Mõnikord võib selline elustiil olla ohtlik. Aga tänu sellele on Tartu minu jaoks mitmemõõtmeline elus mõistatus, kus on rohkem mingit seletamatut vabadust kui üheski teises paigas, kus olnud olen. Võibolla olen ma lokaalne urbanist, **kolka-urbanist?**

LINN JA SELLE ESITUSED: AVALIKKUS JA AVALIK KUNST

Keiti Kljavin, U toimetaja

* Artikkel ilmunud koostöös Tartu ja maailma kultuurilehega Mürileht (detsember 2011)

Linn ja selle ruum eksisteerivad üheaegselt nii poliitika ja kapitalivoogude väljal kui ka sümboolse korra, representatsioonisüsteemide ja identiteediloome teenistuses. Avalikkus laotub tervenisti üle selle välja, see tähendab avalik on linnale midagi väga omast, avalik on linlik. See pole üks antud entiteet, avalikkuse järelepärimisel tekib palju erinevaid adressaate. Avalikkus võib olla kindlate koordinaatidega ruum, kõikide linnade liidetud globaalne ruum, avalik võib olla ka isiklik, kodu või grupp võõraid tänaval. Järelikult tekib avalikkus nimetamise (kujutamise) protsessis. (Sheikh 2007: 1)

Kui avalikkus on linna olemuslik esitus, siis osa sellest on ka kunst avalikus ruumis. Neoliberaalses ajaarvamises ja kultuuritööstuse lahinguväljal¹ on kunsti era- ja avaliku sektori tellimused viimastel aastakümnetel tõusnud, kasvanud on kunstipoliitika, sealhulgas administratiivstruktuuride ning kunstnike ja linnavõimu funktsionääride koostöö.² Kunst on muutunud avaliku huvi objektiks. (Hall 2004: 110)

Valgustusest paralleelformatsioonideni

Ajalooliselt on kunstiinstitutsioonid valgustusajastu tulemus. Koos revolutsiooniga hakati kunsti avalikult tarbima, sellest sai maitse mõõdupuu ja mõjutusvahend, mida uue ühiskonna ideologiseerimisel kasutasid rahvusriikide valitsejad, kuid eelkõige kodanlased. Avalik kunst, näiteks monument väljakul mäle(s)tamise pärast, oli ilmselge kodanliku elustiili demonstratsioon. Sellised 19. sajandi ideaalid taaselusust Jürgen Habermas raamatus „Avalikkuse struktuurimuutus. Uurimused ühest kodanikuühiskonna kategooriast“ („Strukturwandel der Öffentlichkeit“ 1962, tõlge eesti keelde 2001). Sellise egalitaarsusprintsibi järgi on avalikkus homogeenne mass inimesi, kuhu ei mahu subkultuurid, naised ja need, kellel puudub

märkimisväärne sissetulek, vara. Kodanlikus avalikus ruumis sai ennast kehtestada vaid ratsionaalsel viisil, rääkida ühiskonnas ja ühiskonnast väljaspool isiklike huve. Seega seatakse avalikkuse piirid maskuliinselt, kui mitte öelda šovinistlikult, ja kinnitatakse materiaalse sissetulekuga.

Habermasi nominatiivse mudeli kriitika juhatab kaasaegse avalikkuse mõistmiseni. Simon Sheikh³ viitab režissööri Alexander Kluge ja sotsioloogi Oscar Negti kahasse kirjutatud uurimusele⁴, mis nimetab Habermasi mudeli ideaaliks. Kaasaegses maailmas on avalikkus hajunud ja kollektiivne avalikkus kujuneb kohtades, mida traditsiooniline kodanlus ei pea avalikuks. (Sheikh 2007: 5) Need on nn personaalsed ruumid, nagu kodu, töökoht, kool ja nii edasi, kus me õpime sotsialiseeruma. Sheikh jätkab mõttekäiku ja määrab need paigad *queer*-teooria abiga kontra-avalikeks (*counter-public*).⁵

Kontra-avalikud on keskkonnad, mis sarnanevad nn suure avalikkusega, see tähendab, et need eksisteerivad ettekujutatud ruumina. (Sheikh 2007: 5) Kindlate kontekstuaalsete eelduste, uute meetodite, tingimuste korral võib *counter-public* pakkuda kummastavat sotsiaalsust, kus leiavad aset vastandlikud diskursused ning praktikad, kodanlik ratsionaalsus ja universaalsus pööratakse ümber. Avalikkust representeeritakse uuesti, identiteetid nihkuvad, tekivad paralleelformatsioonid – muuseumis toimub reiv, avalik park muutub magalaks, kultuurihall asotsiaalide pelgupaigaks, endine tehasehoone interdistsiplinaarseks ja alternatiivseks kultuuripargiks.

Avalikkuse representatsioon – ratsamonument, raadiokõrv ja residentuur

Nii nagu on muutunud mõistmine avalikkusest, on arenenud ka kunstiproduksioon – poliitilisest ratsamonumendist institutsionaliseeritud minimalismini ja edasi. Representatsioonipoliitika vahetab nahka nagu vana madu. Me justkui teaks väga hästi, mis asi on avalik kunst, kuid tegelikkuses räägime me tihti valitsevast *status quo*'st. Tavaliselt viitame avalikule kunstile kui objektile, mis galeriipodiumi asemel istub või seisab linna keskväljakul, mis on raskest materjalist, abstraktne või representatiivne, tihti ajaloolist, aga alati universaalset keelt kandev taies. Taolise kunsti igavikuline iseloom ja igameheõigus „killukesele“ sellest pärandiloost tähendab ühiskondlikul areenil keskmisest suuremat lärmi, kuid ka sisulist diskussiooni. Mõnikord enne, kuid alati ka pärast. Sellise institutsioneeritud avaliku kunsti ideaaljuhtum oli modernistlik dekoratiivskulptuur. Dekoratiivskulptuuri vorm on juba iseeneses avalikkus, representatsioon teenib selgelt ainult võimu. Selline oli kord 1960.–1970. aastatel Nõukogude Liidus, ka meil Eestis, kui avalikkuse, arhitektuuri ja kunsti maatriksid „klappisid“. Polnud

Linnaüksindus. **Liisa Täherand**

ruumi nuriseda, modernismi ansamblid mähisesid ja võimu ning vaimu, avalikkuse ja kunsti süntees kõlas harmooniliselt, raadiomaja sai kõrva ja kolhoosikeskus rahvakangelase pea.

Modernismiidealism loomulikult lagunes. Institutsioonikriitiline kunst, kultuuriuuringud, kunstiajalugu, urbanistid, feministid, anarhistid ja paljud teised distsipliinid on viimased kaks aastakümnet selgitanud, et ideaalne kunsti ja koha suhe on illusioon, kuna pole olemas ühtset avalikkust, samamoodi pole „enam“ olemas ka ideaalset avalikku kunsti. Kunst on alates 1960. aastatest dematerialiseerunud, sealhulgas on avalik kunst astunud suure sammu avardatud väljale.⁶ Kontseptualistid, minimalistid, osaluskunstnikud ja paljud teised on riisunud võimuinstrumentidelt maske, astunud valgest kuubist välja, kes loodusesse, kes ehitatud keskkonda.⁷ Formalism ei kehti, tähtsaks on saanud kogemine, mida ei loeta enam ainult teose ja koha summuna, vaid isikliku, vaataja klassi, rahvuse, soo, poliitilise maailmavaate mitmekesise kooseksisteerimisena. Duaalne suhe kunstiteos-kontekst muutub kolmeliikmeliseks. (Sheikh 2007: 3) Avalikkus saab sõna kas Charles Esche uues institutsionalismis, Nicolas Bourriaudi suhte esteetikas või kuskil mujal, kuid see info jõuab siiski vaid väikse hulga.

Kunsti katkine masin, averuse stress ja tarbimissurutis

Patricia Phillips pöörab 1989. aastal Artforumis üsna jõuliste argumentidega tähelepanu avaliku kunsti katkisele masinale, mis toodab ambitsioonitut, keskpärast midagi, mis tekitab kõigis hea tunde. Miks? Tänapäeval on Habermasi absoluutse avalikkuse mõiste vahetanud välja turuterminid: olla tähendab tarbida. Enamik avalikku kunsti kinnitab eliidi visiooni, kunst on surutud linnaruumi kaubastatud ja sanitaarsel kujul, maskina polariseerunud majandusest ja sotsiaalsest ebavõrdsusest. (Hall 2004: 111) Avaliku ruumi adressaadid ilmnevad identiteediparkide, elustiilikeskuste, kommunikatsiooni ja meelelahutuse rüpest. See on arusaamine avalikust ruumist sotsiaalse eufemismina, mis on jäänud üle müüdnud, renditud või muudest kommertspindadest. (Phillips 2004: 192) Iga kord, kui ma külastan kunstiinstitutsioonide institutsiooni – muuseumit, pean ma ostma sealt raamatu või vähemalt postkaardi, sest mulle ei piisa lõbusast või katartilisest kunstiilamusest, ma pean kinnitama oma identiteeti ostuga.

Phillipsi järgi sünteesitakse minnalaskmise kunsti edasi, kuid eesmärk pole enam vorm iseeneses, vaid *public-private partnership*. Kunstiga taasturustatakse ja elustatakse allakäinud linnaruumi. (Hall 2004: 111) Aga mitte ainult

allakäinud, kultuurituse puudujääke püütakse kompenseerida tühjade representatiivsete võtetega, kaubanduskeskuste nurgale asetatakse inimesi hirmutama suur Veenuse moodi Hämarik ja muidu töötajate söögi- ja sigaretipausi ruumile kleebitakse valged tähed: kultuurikeskus.⁸ (Härm 2009: 61–63)

Järelikult avalikkuse pluralism ja erinevad kogemusruumid ei ole neoliberaalsele mudelile sama õnnestavad, kui need olid kodanlikule mudelile. Hajusust saab jaotada turusegmentidesse ja kaubastada. (Sheikh 2007: 7) Kui majanduslikul mänguväljakul saab kõik valmis ja teenuseid on nõrkemiseni, on võimalik ka inimsuhteid ja kultuurilist kogemust kaubastada. Näiteks maksime me aastaid pealinna peaväljaku kasutamise eest lõivu. Nii on avalikkuse fragmenteerumine korrelatsioonis muutustega majanduses ja majanduse kaudu ühiskonnas ehk ümberjaotumine on meie seisundiks. Kultuuritööstus otsustab ise, milliseid valikuid teha, lammutab Karla katedraali ja ehitab elustiilikeskuse Solaris, kus kinoskäimist kompenseerivad kauplused ja surnud hiinlased, sümbolne kapital suureneb butiigi arvelt. Kõik on rahul, mina, keskmine *sale slave*, kaasa arvatud, sest meelega on mu politsei ja koos õpime kaotuses pühitsema võitu.

Kontra-avalikkuse ölekõrs

Siinkohal soovitab Sheikh üksikute interventsioonide (näiteks ainult galerii elitaarses kunstis) asemel pidevasse kontra-avalikku voogu investeerida. Sellisel juhul ei kõnetata vaid ühte kokkulepitut publikut, vaid iga kord nimetatakse uus kuulajaskond ja avalikkus tekib erinevalt. (Sheikh 2007: 7) Näiteks erineb rulasõitja avalikkuse ajaline ja ruumiline tunnetus totaalselt poodleja omast. Ian Borden (2004) nimetab rulasõitu kriitiliseks sekkumiseks, linnaruumi alternatiivseks taaselustamiseks. Rulatajate subkultuur on näide uue avalikkuse kujutlemisest linnaruumis, kus füüsilist planeerimist asendab rulasõidu kompositsiooniline linnakogemus ja avalikkust esitletakse tegevuse kaudu. Linnaruumile ei peagi suruma kunsti selle esteetilise lisaväärtuse, harimise, mäletamise või poliitika ega ka nende inimeste nimel, kes konkreetsetes kohas elavad. Iga avaliku interventsiooniga sünnib uus publik, ei tasu korrata korratud võtteid, kui need on ambitsioonitud.

Miwon Kwon kirjutas 1997. aastal avalikust kunstist ja linnaidentiteetidest. Ta toob välja Ühendriikides ühena teiste kõrval avaliku ruumi kunstipraktikatest aktsioonid linnaruumi marginaalse elanikkonnaga. Sotsiaalsest olukorrast lähtuvad organiseeritud sekkumised, mis tegelevad inimestega marginaalsetest ühiskonnagruppidest, nagu kodutud, koduvägivalla ohvrid, lapsheidikud, AIDSi-haiged, vangid, pätid ja nii edasi. (Kwon 1997) Kujutledes uusi institutsioneerimise viise võib muuhulgas kujutleda ka uut sotsiaalset valikut:

olla kodutu. Kodutud on mobiilsed ja kohatundest riisunud, nad ei sobi enamuse illusioonidega (Habermasi mudel) ideaalsest avalikust ruumist. (Lippard 2004: 269) Siinkohal kahtlen ka uuemas, turuloogikal toimiva avaliku ruumi vastutustundes. Näib, et kodutute eest ei taha vastutada keegi ja kui tahab, siis eeldatakse, et vägivald on iseenesestmõistetav. Lucy Lippard on kirjutanud sotsiaalselt marginaalsetest gruppidest, sh ka kodututest. Essee „Home in the Weeds” nimetab ta mitmeid sotsiaalkunsti osalusaktisioone ja kodutute dokumenteerimisega tegelevaid projekte. Need on kunstiaktisioonid, mille avalikkuse nimetamine on langenud kunstimaailma silmapiirile.⁹

Aga mida teha? Kõiges kahelda, sealhulgas ka kunsti loomises, selle formaatides, projektis, konkursis, näituses, institutsioonides, väärtustes, meetodites, eriti endas ja keeles. Phillips (2004: 195) toob näite varasema Ameerika avalikust, linlikumast ruumist – *common*’ist (ühismaa, kogukonnamaa, sagely tarastamata) – mis representeeris kohta ja kehtas demokraatiat. *Common* ei tähendanud absoluutset ette-ennustatavust ega vaikivaid nõusolekuid, vaid elavat konflikti, pidevat dialoogi tagasihoidlike ja vastuoluliste kompromisside üle; linlik avalikkus elas selle taasloomises. Sarnase avalikkuse kontseptsiooni nopib Sheikh (2004) välja Chantal Mouffe’i mõttevarast¹⁰ – agonistlik (agoraa, avaliku väljaku paljusus) avalikkus, kus antagonismid muudetakse agonismiks, vastuolud transformeeruvad mitmehäälses, hääled vastandatakse. Konsensuslik demokraatia asendatakse konfliktse demokraatia mõistega, avalikkus muutub vastuoluliseks. Järelikult on väiksemad, kontra-avalikud projektid hoolimata alternatiivse mõiste ülefetiseeritusest need, mis loovad uut avalikkust. Kvaasi-institutsioonid, multidistsiplinaarsed aktsioonid, rahvusvaheline suhtlus, residentuurid, kodanike sekkumine, sotsiaalne ettevõtlus ja paljud teised on uuema avaliku kunsti taimelava. Teha koostööd nii etableerunud kui ka tundmatute organisatsioonidega, vähendada struktuure ja standardeid, vabastada kunstiruumid nende kodeeritusest ja kontekstist. Ja kunst puudutabki kunstimaailma kaudu pärismaailma.

Kirjandus

- Borden, Ian. (2004). A Performative Critique of the American City: the Urban Practice of Skateboarding, 1958–1998. / *The City Cultures Reader*, lk 291–297.
- Habermas, Jürgen. (2001). Avalikkuse struktuurimuutus. Uurimused ühest kodanikuühiskonna kategooriast. Hall, Tim. (2004). Opening up Public Art’s Spaces: Art, Regeneration and Audience / *The City Cultures Reader*, lk 110–117.
- Härm, Anders. (2009). Semionaudi päevaraamat, lk 61–63.
- Kwon, Miwon. (1997). For Hamburg: Public Art and Urban Identities. [www] <http://www.art-omma.org/issue6/text/kwon.htm>.

– Lippard, Lucy. (2004). Home in the Weeds (1997). / The City Cultures Reader, lk 269-276.
– Phillips, Patricia. (2004). Out of Order: The Public Art Machine (1989). / The City Cultures Reader, lk 190-196.
– Sheikh, Simon. (2007). The Public and the Imaginary / Guest lecture: Seminar 3 – Working in Public: Quality and Imperfection, lk 1-12.
– Sheikh, Simon. (2004). Public Spheres and the Functions of Progressive Art Institutions. [www] http://www.republicart.net/disc/institution/sheikh01_en.htm.

Märkused

1 Pierre Bourdieu ja Hans Haacke on nimetanud avalikku sfääri lahinguväljaks, kus ei ole ühtset valitsevat arvamust; konfliktne erinevate arvamuspositsioonide, isiklike, poliitiliste, ideoloogiliste, opositsioonide tander.
2 Vt sambasõda, protsendikunst, tunnelikunst.
3 Simon Sheikh on kuraator ja kriitik, Malmö Kunsti-akadeemia kunstiteooria ja kriitiliste uuringute professor; elab Berliinis ja Kopenhaagenis; Overgardeni direktor; oli viimane NIFCA programmi koordinaator (kuni 2004).
4 Öffentlichkeit und Erfahrung. Zur Organisationsanalyse von bürgerlichen und proletarischer Öffentlichkeit", 1972 (i.k. „Public Sphere and Experience: Toward an Analysis of the Bourgeois and Proletarian Public Sphere“).
5 Michael Warner „Publics and Counterpublics“, 2002.
6 Vt Rosalind E. Krauss „Skulptuur avardatud väljal“ (i.k. „Sculpture in the Expanded Field“, 1978).
7 Näiteks Marcel Broodthaersi 12 erinevat installatsiooni aastatest 1968-1974, tuntuim „Museum of Modern Art. Department of Eagles“.
8 Karmim valang neoliberaalse Eesti eduloo pihta, vt Anders Härm „Semionaudi päevaraamat“.
9 Vt www.homelessmuseum.org. Ka HoMu (riimub lõbusalt KUMUga, kes oli ka pikka aega kodutu!) tegemistes kasutatakse institutsioonide formaate, nad avavad näituseid, uusi filiaale ja laiendusi, neil on oma marketing ja muuseumipoliitika: „We don't settle down“. Kuid kogu formaadimängu eesmärk on institutsioone ironiseeriv tegevus, neil ei ole eelarvet ega töötajaskonda, teosed on korduvad dadaistlikud vembud, pilav on ka peamine eesmärk pakkuda kultuurilist dialoogi kunsti ja kodutuse lõimumise teemal.

Intervjuu

TALLINNA LINNAPEA EDGAR SAVISAAR KONVERENTSIST "PLANNING FOR PEOPLE"

Teele Pehk, Linnalabor

Teele Pehk (edaspidi **TP**): Kuidas mõtestate enda jaoks lahti sotsiaalse sidususe inimeste-keskse

planeerimise eesmärgina?

Edgar Savisaar (edaspidi **ES):** Sotsiaalne sidusus on kindlasti laiem mõiste kui pelgalt inimestekeskse planeerimise eesmärk, pigem on see kogu ühiskonna toimimise hea tava, planeerimine on vaid üks meetod sellise ühiskonna saavutamiseks. Olulisteks võtmesõnadeks on siin vastastikune usaldus, turvatunne, üksteisega arvestamine, mis peaksid iseloomustama ka planeerimisprotsessi. Eestis on selles küsimuses kindlasti kõigil osapooltel veel natukene arenguruumi. Oleme täna siiski planeerimiskultuuris kahe paradigma vahetuspunktis, kus vanad ja uued meetodid veel mõnda aega kõrvuti toimivad.

TP: Millised eri maade linnapeade toodud näited ja lahendused inimeste-kesksest planeerimisest inspireerisid Teid kõige rohkem? Milliseid sobiks Tallinna linnaruumis rakendada?

ES: Iseenesest olid inspireerivad kõik kuuldud näited. Tallinna arengusuundadega on hästi võrreldav näiteks Antwerpen, kus samuti on aastaid olnud probleeme valglinnastumisega. Nüüd on Antwerpenis otsustatud hakata väärtustama just linnas elamist ja alustatud avaliku ruumi kvaliteedi olulist parandamist, sest just avalikult kasutatav linnaruum on see, mis toob inimesi kokku ning loob meeldiva linliku keskkonna. Tallinnas on sarnaseks hästitoimiva avaliku ruumi näiteks Vabaduse väljak ja ka Harju tänav.

Rotterdamilinnapealt laenaksin aga mõtte, et oluline on planeerida mitte ainult inimese jaoks, vaid koos inimesega.

Stockholmi terviklik ja äärmiselt keskkonnasõbralik planeerimiskultuur on eeskujuks alati, kuid meeles peab pidama ka erinevusi meie maaomandis ja seadusandluses. Inspireerivad lahendused toimivad siiski kõige paremini konkreetsetes asukohas, üks ühele ei saa ka parimaid neist üle võtta.

TP: Millal võiks Tallinn saada EUROCIITIES auhinna inimestekesksete linnaruumiliste projektide eestvedajana?

ES: Selle küsimuse peate esitama auhinna väljaandjale. Üheks loodetavaks nominendiks võiks kindlasti olla meie uus raehoone.

TP: Millises valdkonnas saaks Tallinn end võrgustiku EUROCIITIES *good practice* rubriigis tutvustada?

ES: Las seda „head praktikat“ pisut veel koguneb, meie üldine planeerimiskultuur oma arengus ei ole veel päris võrreldav pikaajagsete demokraatlike traditsioonidega riikidega. Uue raehoone saamise protsessi tahame kindlasti tutvustada.

TP: Kuidas hindate Tallinna võimalust saada lähiajal EUROCIITIES võrgustiku *Cities for Active Inclusion* liikmeks? Mida uut pakuks Tallinn võrgustiku liikmeile elanike kaasamise osas?

ES: Kahjuks ei ole ma kursis, kas nimetatud võrgustik lähiajal oma liikmete ringi suurendab, kuid ka ilma sinna kuulumata on Tallinnal võimalik selle võrgustiku põhimõtteid kasutada.

Linnaüksindus. **Liisa Täherand**

Lubage tutvustada

LINNASEKKED

Kaur Sarv, Linnalabori projektijuht

Üldiselt ollakse eluga linnas rahul. Mis juhtub siis, kui on vaja midagi muuta või lahendada tekkinud probleeme? Kelle poole pöörduda, kui olukord on muutunud ebamugavaks, kas lahendused on vaid tulu-kulu-põhiste arvutuste abil saavutatavad või saaks eeskuju võtta teiste riikide näidetest inimsõbraliku keskkonna kujundamiseks? Näib, et **sekkumisteta** ei muutu midagi. Viimaste ning ka teiste sarnaste küsimuste lahendamiseks ja linna elukvaliteedi parandamiseks on Linnalabor jõudmas lõpule **Linnasekete projekti** äriplaani ettevalmistustega.

2011. aasta oktoobris toetas Kodanikuühiskonna Sihtkapital (KÜSK) Linnalabori sotsiaalse ettevõtluse äriplaani koostamist, mis aitaks parandada ruumilise turvatundega seotud suhtumist ja käitumist. Linnaruumiline turvatunne on vähe käsitletud teema, mida peavad oma töös järgima põhiliselt planeerijad ja projekteerijad. Samas mõjutab linnaruumis käitumine ja sellesse suhtumine nii seda, kuidas üksikisik ise käitub, kui

ka seda, kui turvaliselt ta linnaruumi tajub. Turvalist linnaruumi võib nimetada linnakultuuri õnnestumise näiteks.

Linnasekete projektimeeskonna soov on linnaruumis läbi viia linnaaktsioone ehk **sekkeid**. Sõna seke on eestikeelne vaste angloameerika kunstiteoreetilisest kirjandusest, kus mõiste *intervention* viitab tegevusele juba eksisteeriva kunstiteosega ning publiku, ruumi ja koha kaasamisele. Linnasekete projekti valitud meetodid on praktilise suunitlusega ja kergesti kohaldatavad interaktiivsed programmid, milles julgustatakse osalemist ja kaasamist. Sekete inimestevahelist suhtlust toetavad tegevused võimaldavad keeruliste teemade mõistmist simulatsioonide kaudu. Linnasekete teenus on vajalik eelkõige linnaruumist taustateadmiste loomiseks ning põhjus-tagajärgede mõistmiseks.

Linnasekked toovad välja viimaste aastakümnete positiivsed ja negatiivsed arengud – selleks, et viia ruumilise arengu ja osalusdemokraatia teemad arusaadaval moel sihtrühmadeni. Linnasekete kaudu teadvustatakse sihtrühmadele nende õigusi ja võimalusi, kuidas linnakorralduslikes protsessides kaasa rääkida ja linnaruumis ohutult käituda. Linnasekete sihtrühmaks on peamiselt asumiseltsid, korteriühistud, kohalikud omavalitsused, ettevõtted ja välituristid. Praeguses kavandamisfaasis on sihtrühmade osas mitmeid ideid, kuid esialgu alustab meeskond linnakorralduse

valdkonnast ning loodetavasti jõutakse varsti ka kõigi linnaelanikeni, kellel huvi oma elukeskkonna parandamise vastu.

Linnasekete ettevalmistamise käigus on projektimeeskond kohtunud Tallinna linnavalitsusega, puuetega inimestega ja asumiseltside esindajatega ning lähiajal on kavas veel mitmed kokkusaamised. Nende kohtumiste käigus on kasvanud ja selginenud plaanitavad teenuspaketid ja ka teenuste vajalikkus sihtrühmadele. Linnasekete ideed on tutvustatud mitmetele planeeringute, linnaekskursioonide ja säästva transpordi ekspertidele, kelle tagasiside põhjal on teenuste osutamise viisidele eriliselt tähelepanu pööratud. Näiteks selgus arutelus Tallinna liikumispuuetega inimeste liidu esindajatega, et nemad kui sihtrühmad vajavad hoopis teistsugust tähelepanu kui esialgu planeerisime.

Juhul kui Linnasekete projekt tekitas lugejas huvi kaasa lüüa ja osaleda uue sotsiaalse ettevõtluse teenuse väljatöötamises, siis võtke julgesti ühendust Linnasekete projektimeeskonnaga – Kaur Sarve või Keiti Kljaviniga. Kontaktid leiad siit!

See on võimalus sekkuda!

Arvamus

TALLINNALE NÄKKU VAADATES

Mats-Laes Nuter, EKA skulptuuritudeng

Tallinna avaliku ruumi kurva olukorra tõdemiseks ei pea kaugele näidete järgi minema. Suurepärane eeskuju on meist vähem kui 200 km kaugusel lõunas. Tartu linna läbides tasub jälgida selle olemust galeriina. Kõrvuti vene tsaaririigi meistrite ja Jaak Soansi monumentidega ajaloo suurkujudest asetsevad kaasaegsed, muigama sundivad, funktsionaalsed ja haaravad objektid nagu mõned aastad tagasi avatud Juri Lotmani skulptuur, innovaatiline „Kultuurilaev“, unustamatud „Isa ja Poeg“ ning „Suudlevad Tudengid“. Tallinn seevastu „galeriina“ ei oma mittemingisugust järgnevust ega vastuvõtlikkust kaasaegse ruumikujunduse suhtes. Meil on väärikad Adamsoni-kujud, oma pargis mõtteid mölgutav Tammsaare ja Edgar Viiese „Merineid“ tema külje all; Mati Karmini elegantset mälestusmärgid Pirita teel Charles Leroux'le ja Michael Parkile. Edasi läheb see lugu juba

kahetsusväärselt õnnetuks.

Tere tulemast Tallinnasse – meil ei ole praktiliselt avalikke väljakuid, mis poleks autodest puutumatud või arhitektuuriliselt sobimatuid ehitisi täis paisatud, meil püstitatakse kunstiliselt küündimatuid vabadussambaid vaatamata oma ala asjatundjate häälekale vastuseisule, meie UNESCO maailmapärandi hulka kuuluva vanalinna muinsuskaitsevööndisse „kingitakse“ skulptuure ilma avaliku konkursita ja ebamäärase kujuga graniiti hoiustame Musumäel, hoolimata sellest, et Kultuuriväärtuste Amet seda keelab. Kõige selle eest võlgname tänu Tallinnas pikaajaliselt võimul olevale parteile, kelle töö on koostada linnaruumi haldavad juhtorganid ja allüksused ja jälgida nende kompromissitult ja truud suhtumist oma ülesannetesse. Tekkinud olukord rööbib muuhulgas andekatelt Eesti skulptoritelt ja noortelt kunstnikelt täielikult igasuguse võimaluse end avalikus ruumis teostada, jättes ainukeseks pääseteeks näidata end selliste „vandalismiaktide“ raames nagu Tauno Kangro „Korstnapühkija“ ümber laotud „Korsten“ 2011. aasta septembris.

Privileeg linnale nägu anda on poliitiliselt soositu(te) käes. Minule isiklikult see nägu ei meeldi. See ei funktsioneerigi, ei haara mind, ei sunni mind muigama, rääkimata sellest, et noore skulptorina oleks mul siin väljavaateid. Pigem sunnib nutma või põgenema. Põgenema linnast, mis on mulle südamelähedane.

Kas olukord on siis päris lootusetu? Ei tahaks uskuda. Kui praeguse linnakujunduse eest vastutav seltskond vahetuks hoolikalt valitud pädevate inimeste vastu, oleks võimalik praegused kujunduselemendid linnas kaardistada, antud infot analüüsida ja ennistada või tekitada linnaruumi kunstile jätkusuutlik plaan. Linnakujunduskomisjoni põhimääruses on olemas punkt 4.13, mis võimaldab teha ettepaneku linnakeskkonda sobimatute linnakujunduselementide eemaldamiseks. Iseenesest mõista ei oleks sellele praegu mingit mõtet, sest igasugustest ettepanekutest tallatakse üle samamoodi nagu vastuseisudest. Enne peaks vahetuma seltskond, kes selle üle otsustab. Isiklikult arvan, et see seltskond ei pea olema üleüldse ühegi partei ega poliitilise rindejoone taga, vaid tõesti valik arvamust omavatest erialainimestest, kes vastupidiselt praegusele – tervikusse kuulub ka tavalise linnakodaniku heaolu mis tahes linna punktis; vabadussamba jalamil subkultuure edendavad rulatajad; iga linnas töötav indiviid trammijuhist kioskimüüjani – kõik see on üks tervik. Paraku tunneb linnakodanik ennast niivõrd eemalolevana sellest, mis toimub ja mida otsustatakse, et ta isegi ei julge loota enda hääle olemasolule väljaspool Facebooki või netiväljaannete publikuveergu.

Tegelikkuses on see meie endi otsustada, ka riiklikul tasandil. Tsiteerides Alan Moore'i, keda omakorda on korduvalt tsiteerinud tänavakunst

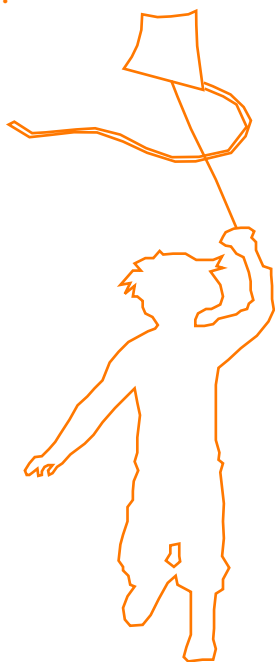
üle maailma - "People shouldn't be afraid of their government. Governments should be afraid of their people."

Arvamus

LINLASTE UNISTUSED LINNARUUM AASTAL 2030

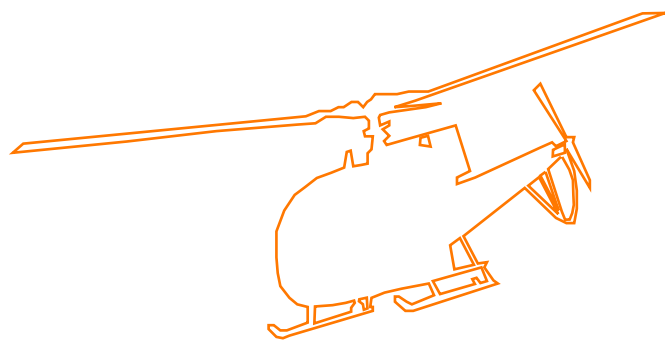
Aasta 2030 tundub müstilise kauge maa-märgina, aga linnaruumi arengutest rääkides paistab see justkui oluline versta-post, millest juhinduvad nii üldplaneeringud kui ka visioonikonverentsid. Otsustasime tuleviku-(Tal)linna kohta pärida erinevate kasutajarühmade esindajatelt – palusime urbanisti endas üles leida nii trollijuhil kui ka sõjaväelasel, lapsel kui ka tulevasel emal. Kokku saime galerii unistustest ja kaalutletud prognoosidest. Niisiis, kas meie tuleviku linn on kohvikutega pikitud suur park või politseiirigi üks territooriumiüksustest?

Austatud U lugeja, küsi ka endalt, milline on linnaelanike jagatud ruum, avalik ruum 20 aasta möödudes, aastal 2030. Milline on see linnaruum, kus kohtutakse sõpradega, kuid ka võõrastega, veedetakse ühiselt aega? Kas sellised kohad on endiselt kaubastatud, kas nendel ruumidel on piiranguid, kuidas neid kasutatakse ja millised on nende omadused?

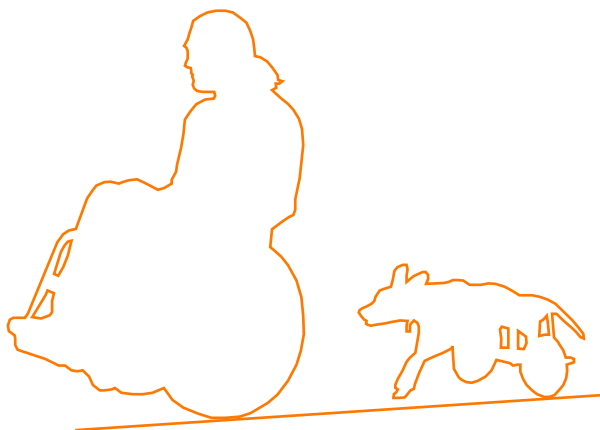
noormees (5)

"Linnas võiks olla rahulikum. Soovin, et seal **sõidaks vähem autosid**. Tahan palju parke, rohkem puid ja põõsaid."

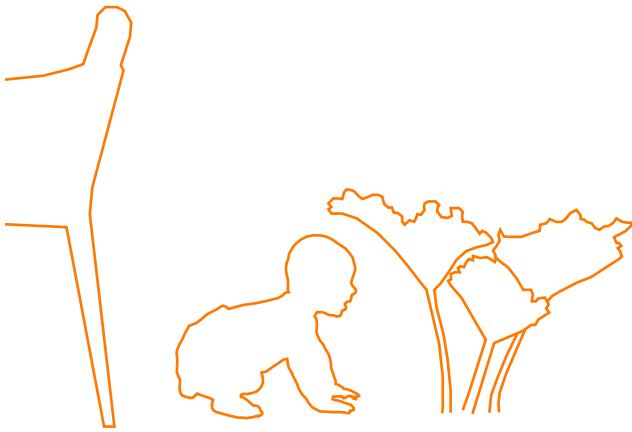
noormees (18)

"Ennustan, et linnaruum üldplaanis muutub olulisel määral. Võib arvata, et **Naissaarest saab uus rikaste elamurajoon**. Rotermani kvartal ja selle lähiümbros laieneb ning sellest saab uus hängimise ja tšillimise keskus. Palju linnaosasid uuendatakse, näiteks saab uue välimuse Nõmme piirkond, Mustamägi ja Lasnamägi. Enim läbib muutusi Põhja-Tallinna linnaosa."

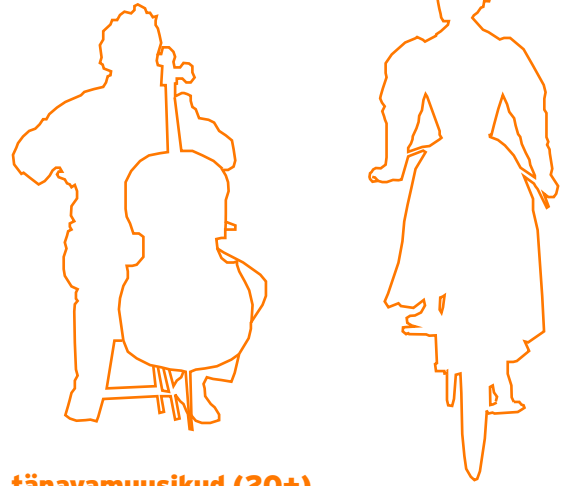
liikumispuudega inimene (40+)

"Kahekümne aasta pärast ei ole märgatavalt suuri muudatusi, kuid **enam ei tehta parandusi paranduste, vaid inimeste pärast**. Puuetega inimeste elu parendamine ei ole enam pelgalt fiktsioon, vaid tõelisus. Heaoluühiskonna, näiteks Rootsi tasemele jõudmine vajab kindlasti rohkem aega kui kakskümmend aastat. Näiteks kui kunagi kehtestati kaldteede paigaldamise nõue avalikesse ruumidesse, siis tehti Keskaiglasse selline kaldtee, et ükski ei olnud võimalik ratastooliga sealt alla sõita, siis oleks lõpetanud see inimene vitraažis – see oli lihtsalt nii järsk. Seega bürokraatia, ehituse jne juures peaksid tegutsema need inimesed, kellel on arvestatavad kogemused selles vallas."

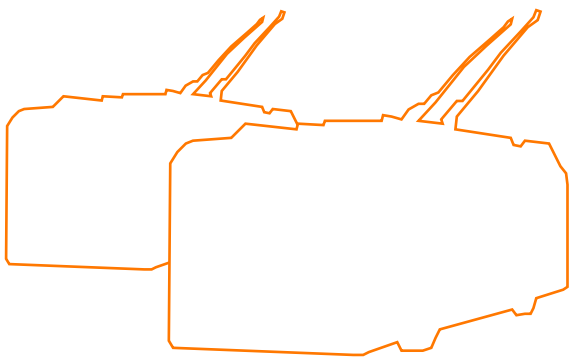
tulevane ema (30)

"Aastal 2030 on avalik ruum vaheldusrikas, üle on saadud arvamusest, et hea avalik ruum tähendab üledisainitud ja -betoneeritud *plazasid*. **Jagatud ruumist** leiab metsikuks muutunud tühermaid, kus noored ja vanad käivad sotsialiseerumas, välikohvikutega täidetud platse, kus kohalikud ja turistid naudivad sundimatult linnasaginat, loovate inimeste poolt spontaanselt kujundatud ja omaksvõetud paiku, kus lisaks veinipudelitele ringlevad suured ideed. Ja kõige tähtsam - tavaruum arvestab titekäru, jalgratta ja ratastooliga ning kingakulutajate sujuvat liikumist, mitte ei sunni neid oma liikumisvahendeid üüratult kõrgete üleminekute ja teetõkendite taga lõhkuma."

tänavamuusikud (20+)

"Kõige ideaalsem oleks ju, kui asjad läheksid paremuse poole, kuid tekib küsimus, **mis on parim ja kes seda otsustab?** Hetketendentsina tundub, et püüeldakse lipp lipi, lapp lapi peal korrastatud avaliku ruumi poole. Hea on ju olla puhtas keskkonnas, kuid minu jaoks tundub, et üha suurem püüe steriilsuse poole pole just kõige parem lahendus. Tänaval muusikat tehes oleme kohanud inimeste poolt heasoovlikkust, ametnike (politseinike) poolt kahjuks aga vaenulikkust. Olukorra üle järele mõeldes tundub see väga kummaline, kuna muusika pole ju midagi negatiivset, just seda enam, et inimesed, linnaruumi kasutajad on meie tänavaloomingust enda jaoks pigem midagi rõõmustamist väärt leidnud. Seega loodetavasti sigineb tavaruumi järgnevatel aastatel-aastakümnetel **rohkem romantilisust, rohkem võimalusi end vabalt tunda**, suhelda ja suhestuda end ümbritseva keskkonna ning inimestega."

trollijuht (50+)

"Soovin, et linn oleks ummikutest vaba ja **linnaelanikud kasutaksid rohkem ühistransporti ning hoiaksid trollid puhtana**. Linnas peaksid olema piletautomaadid nii nagu Euroopas, et trollijuht ei peaks pileteid müüma."

nooreleitnant (26)

"20 aastat hiljem linna avalikus ruumis **on vähem korralvureid** (politseinikke ja sõjaväelasi), sest just praegu arutatakse Politsei- ja Piirivalveametis (PPA), kuidas muuta veelgi tõhusamaks linnade avalik ruum. Kuna elame kiiresti muutuvast maailmast, siis vastavalt sellele muutub ka süsteemi olemus ja sellest lähtuvalt peab ka organisatsioon ajas kaasas käima. Tehnoloogia areng (andurid, videovalve jne) muudab korralvurite töö efektiivsemaks ja võimaldab operatiivselt reageerida vastavalt ohu suurusele. Küll aga ei tähenda see seda, et patrullid avalikus ruumis lõppevad. Sest politseinik kui avaliku ühiskonna teenistuses olev ametnik jääb nähtavale

kohale, et näidata oma kohalolekut, mis tekitab suuremat turvatunnet kui tehnilised seadmed. Me kõik tahame korda loomas näha pigem inimest, kui seda teeks tehnika. Vastasel juhul kaob side korralvuritega ja süsteem jääb tavakodanikule kaugeks. Tehnoloogiline areng muudab nii süsteemi olemust ja süsteem kujundab ennast ka tehnoloogia järgi. Kokkuvõtvalt on tehnoloogiline areng korralvurite jaoks pigem abivahend kui asendaja. Mis kindlasti muutub tulevikus, on suurenev kontroll inimeste elu üle. Seda nii füüsiliselt kui virtuaalselt."

tarkvaraarendaja (30+)

"Minu soov ja tegelikkus avaliku ruumi kasutuse osas on 2030. aastal tugevalt erinev. Realistlikult võttes näen, et enamus märgatavast muutusest võrreldes praegusega on väike. (Süda)linna visuaalne reostus, autod ei ole kadunud ka ümbersõidu-projektide realiseerimisega, selle eest hoolitseb autode hulga kasv. Minu silmad-kinni-unistus paremast linnakeskkonnast hõlmab suurel südalinna liikluse ja parkimise maa alla viimist (v.a trammid, mis on vaiksed ja ilusad). Tekkinud ruum moodustaks energiakeskuse, kuhu on hea tulla, hea olla ja tagasi tulla (pargikesed, mugavad pingid, valgustus, **avatud merele**). Majanduslikult nii ebapraktiline unistus oleks vast teostatav mõne tehnilikult tekitatud uue linna puhul, aga mingis suuruses mõtteid on olnud (nt Viru väljaku osas)."

ÜRITUSED

TULEMAS

6. jaanuar 2012 kell 12:30

Visiooniseminar "Tallinn 2030: inimene, ruum, liikumine"

Seminaril hakkab **Sotsiaaldemokraatliku Erakonna** Tallinna piirkond koostöös MTÜ Linnalabori ja kõikide teiste asjast huvitatud kodanikuühendustega visualiseerima, milline võiks olla meie tulevik Tallinnas. Ettekandega esineb arhitekt **Elo Kiivet**, kes räägib inimestesse puutuvatest protsessidest, linnalaborant **Regina Viljasaar**

käsitleb ruumiprotsesse ning TTÜ lektor **Marek Rannala** lahkab liikluse temaatikat. Ettekannete järel liituvad esinejatega paneeldiskussiooniks SDE arvamusiidrid ning arutluseks saavad sõna ka seminari kuulajad. Üritus toimub Telliskivi Loomelinnaku saalis (peamaja 4. korrus). **NB!** Vajalik eelregistreerimine aadressil katlin.org@sotsdem.ee või telefonil 56 670 706. Seminarist kavandatakse ka otseülekannet. Jälgi uudiseid SDE Facebooki lehel!

10. jaanuar 2012 kell 17:30

Tallinna planeeringute juhendi eskiisi esitlus

U lugejad on üht- või teispidi kuulnud, et Linnalabor koostab juhendmaterjali, kuidas Tallinna planeerimissüsteemist aru saada ning kuidas ise oma elukeskkonna kujunemises kaasa lüüa. Tallinnas on tavaks, et detailplaneeringu puhul tehakse kõigepealt valmis eskiis (ehk põhimõtteliselt kogu lahendus) ja siis tutvustatakse seda avalikkusele. Linnalabor on otsustanud osaliselt seda head (?) traditsiooni järgida, katsetades koostatud materjali kõigi teemast huvitatute peal. Lisainfot leiab siit. Esitlus toimub Linnalabori ruumis, Telliskivi Loomelinnaku 3. korrusel. Linnalabor palub toolide sättimise huvides osalemisest teatada aadressil regina@linnalabor.ee

19. jaanuar 2012

Deadline of the European Prize for Urban Public Space 2012

The European Prize for Urban Public Space welcomes the submission of major projects of creating and remodelling public spaces that have been completed in Europe between 2010 and 2011. All information regarding the Prize and registration can be found at: www.publicspace.org. Contact: publicspace@ccc.org

OLEMAS

9. detsember 2011 - 12. veebruar 2012

Näitused Viiniuse Rahvusgaleriis

Me metamorfne tulevik. Disain, tehniline esteetika ja eksperimentaalne arhitektuur Nõukogude Liidus 1960-1980.

Moderniseerimine. Balti kunst, arhitektuur ja disain 1960.-1970. aastatel.

Tegemist on kahe rahvusvahelise näitusega, mis on pühendatud nõukogude perioodi kunstile, arhitektuurile ja disainile 1960-1970. aastatel. "Me metamorfne tulevik" uurib 1960.-1970. aastatel esile kerkinud visionäärset nõukogude arhitektuuri ja disainipraktikat, mis seadis endale eesmärgiks uue ideaalse elukeskkonna loomise. See keskkond pidi olema paindlik, kergesti muudetav ja reguleeritav vastavalt kasutaja vajadustele, toetuma uusimatele tehnoloogilistele lahendustele ning mõtestama nii ümber ka seal tegutseva inimese.

1970. aastate keskel muutus suhtumine nii disaini

kui ka tehnikasse ambivalentsemaks: esile kerkisid kriitilised ja kontseptuaalsed projektid, mis osutasid tarbimise ning medialiseeritud ruumi pahupoolele, modernistlike ideaalide ja tehnoloogia ning tööstuse kujundatud kultuuris peituvatele vastuoludele. Näituse kuraatorid on Andres Kurg ja Mari Laanemets Eesti Kunstiakadeemiast, kujundajad Indrek Sirkel ning Kooperative für Darstellungspolitik. Lähemalt loe: www.ndg.lt, www.ldm.lt

22. detsember 2011 - 8. jaanuar 2012

Paul Kuimeti näitus "Viewfinders"

Viewfinders on äsja Wiiralti stipendiumi pälvinud noore kunstniku Paul Kuimeti teine isikunäitus Eestis, mille avamisel talle see ka pidulikult üle anti. Ühtlasi esitleti näituse avamisel äsjaavalminud raamatut *In Vicinity* kunstniku eelmisest, palju tähelepanu ärritanud isikunäitusest Hobusepea galeriis. Seekordne näitus Kunstihoones süvendab suuresti näitusega *In Vicinity* alanud protsesse Kuimeti loomingus. Nagu ütleb kunstnik ise, "jätkab ta tegelemist urbanistliku keskkonna ja selle identiteedi kujunemise küsimustega". Eksponeeritud on kolm teost, mis kõik vaatlevad teatud keskkondi neid teatud mõttes võõritades või siis keskkondade sisemisi vastuolusid ja võõristust võimendades, vastuolusid üleforsseerides. Näitus on üleval Kunstihoone galeriis.

Paul Kuimet oli ka Linnalabori poolt kaaperdatud MAJA 3/2011 fotovihiku autor.

29. detsember 2011 - 5. veebruar 2012

Näitus arhitekt Peep Jänesest

Arhitektuurimuuseumi näitus tutvustab tänava oma 75. juubelit tähistanud arhitekti Peep Jänese ligi 50 aasta pikkust loomingut. Näituse on koostanud Peep Jänes ning arhitektuuriajaloolased Mait Väljas ja Mihkel Karu. Näituse on kujundanud Pille Jänes ja Signe Stokas (kontseptsioon) ning Indrek Sirkel (graafiline disain).

TOIMUNUD

22. detsember 2011

EKA arhitektuuriteaduskonna magistritööde kaitsmine

–Maarja Lilover (arhitektuuri ja linnaplaneerimise õppekava) "Multifunktsionaalne linnakvartal", juhendajad Andres Alver, Indrek Rünkla
–Hannele Lipu (arhitektuuri ja linnaplaneerimise õppekava) "Visioon Kuressaare ranna-alale", juhendajad Toomas Tammis, Tarmo Teedumäe
–Lidia Zarudnaja (maastikuarhitektuuri õppekava) "Raudteemaastikud", juhendajad Katrin Koov, Kalle Komissarov
–Reet Volt (arhitektuuri ja linnaplaneerimise õppekava) "Ratsabaas linna serval", juhendajad Andres Alver, Indrek Rünkla
Magistritöödega saab tutvuda EKA raamatukogus.

9. detsember 2011

Konverents korteriühistutele ja omavalitsustele "Linnakeskkonna identiteedist – ootused ja võimalused linnaruumi terviklahendusteks"

Eesti Korteriühistute Liidu korraldatud konverentsil arutleti elukeskkonna ja energiasäästmise, korteriühistute ning arhitektide-maastikuarhitektide ja omavalitsuste koostöö teemadel. Näiteprojektiks oli konverentsile valitud Rakvere Seminari tänava paneelelamute piirkonna ümberkujundamine. Ettekandeid pidasid Eesti Korteriühistute Liidu juhatuse esimees ja Rakvere linnapea Andres Jaadla, Rakvere linnaarhitekt Raul Järg, Tallinna Tehnikaülikooli professor Katrin Paadam koos Tallinna Ülikooli doktorandi Kristel Siilakuga, SA KredEx eluaseme ja energiatõhususe divisjoni juht Mirja Adler, arhitekt ja Arhitektuurikeskuse eestvedaja Ülar Mark, NU Arhitektuuri arhitekt Diana Taalfeld ja Energiaeksperti energiaaudiitor Jaan Palu.

9. detsember 2011

Üleriigilise planeeringu Eesti 2030+ piirkondlik arutelu Tallinnas

Üleriigilise planeeringu koostamise protsessist rääkis Kaur Lass. Planeeringu põhiseisukohti tutvustas Tavo Kikas. Arutleti ka teemadel "Tallinna linna huvid üleriigilise planeeringu elluviimisel" (Endrik Mänd) ja "Teenused ja nende kättesaadavus Eestis" (Rivo Noorkõiv). Planeeringu materjalidega saab tutvuda siin.

6. detsember 2011

VII Telliskivi seltsi foorum: Turvalisus

Foorumil võtsid sõna Valter Pärn (Keskkonna politseijaoskonna juht), Dein-Tom Tõnsing (vabatahtlik abipolitseinik Keskkonna politseijaoskonnas), Artur Lepik (Naabrivalve Harjumaa arendusjuht) ja Merike Lahe (mupo menetlusosakonna vaneminspektor). Valter Pärn jagas õpetussõnu selle kohta, kuidas ise tänavatel käituda nii, et oma riske vähendada. Dein-Tom Tõnsing jagas kuulajatega abipolitseinikuks olemise häid ja halbu külgi. Artur Lepik tutvustas MTÜ Naabrivalve tööd.

28. november 2011

Memokraat ja Von Krahli Akadeemia "Kas konsensus on utopia?"

Küsitati, kuidas langetada ühiseid otsuseid, mis oleksid tõepoolest ühised. Kuidas teha nii, et kõik osalejad oleksid otsusega rahul? Vastuseid otsi siit.

URBAN INSTITUTE

Kristina Orlova & Kerli Müürisepp, Linnalabor Tartu

Our southern neighbours had ruminated over the need of institutionalised urbanism in Riga (and beyond) already for quite some time. At last, just after this year's Est-Lat urbanists' summer days in August, six Latvian experts took the initiative in founding a networking platform - the Urban Institute, Riga - for everybody engaged in urbanism. From 12th to 14th of November, Kristina and Kerli from Linnalabor/Estonian Urban Lab witnessed the Grand Opening of the Urban Institute and its pre-events such as Social Diving.

SOCIAL DIVING offers a first hand access to an area, a location; discovering time, design, sociality, public and private space - inhaling the area, filling body and soul with pieces of very individual impressions - understanding one's own perceptions, the strings that create the picture in every mind (Jonas Büchel, Urban Institute, Riga).

foto: Kerli Müürisepp

A field commentary by Kristina:

"Social Diving as a semi-guided tour around Riga city districts was interesting and eye-opening. We were accompanied by some great experts, including the urban therapist Phil Wood. The walk took us from the old town to some districts that are more diverse in their mixture of styles, uses, images, conditions etc. My main piece of recognition from the day was that contemporary urbanism seems to be making more and more use of the old factory buildings and warehouses by turning them into creative art studios and the like after making just small adjustments. What we saw in Riga is a true artistry: among many around, there are two buildings like this inside which the tour took us - Totaldobže Art Center in VEF and an abandoned tobacco factory in one of Riga's creative districts

in Miera iela. The latter is empty at the moment but has some impressive plans and dreams for the near future. Good luck!"

foto: Facebook

The grand opening of the Urban Institute attracted many urban experts from Latvia, also from Estonia, Finland, Germany and United Kingdom. The key speaker in the opening was Phil Wood who works with cities around the world to help them face the challenges of change. His presentation on community planning took listeners to theoretical aspects and practical examples of creative citizenship as well as to Riga reflections derived from the walk of Social Diving. In addition to the educative lecture, Christian Plähn, a German documentarian, presented his film "08001 - 24 hours in Raval" characterising an ordinary day in the multicultural neighbourhood of Raval in Barcelona.

foto: Kristina Orlova

A field commentary by Kerli:

"To be honest, we, the representatives of Linnalabor, felt quite flattered in the opening ceremony of the Urban Institute. Jonas Büchel, the head of the Institute, gave an inspiring speech full of motivation and desire to cooperate, particularly on an international level. Moreover, Linnalabor was humbly named as 'the midwife' of the Urban Institute. It is one of the signs that the cooperation between Estonian and Latvian urbanists already has positive and future-oriented outcomes. I'm convinced that much more can be achieved in terms

of Baltic urbanism. Stay tuned!"

The impressive opening of the Urban Institute gives a reason to believe in more intelligent urban solutions in Latvia, and in intensifying urbanists' cooperation between the states of the Baltic Sea region in future. Congratulations to the Urban Institute for the successful institutionalisation of urbanism in Riga!

LUGEMIST

UUDIS

Valitsus kinnitas uue kaasamise hea tava

Valitsus arutas ja kinnitas vana aasta lõpupäevadel, täpsemalt 29. detsembril toimunud istungil „Kaasamise hea tava“. Kaasamise hea tava eesmärk on anda selgemad juhised kaasamise planeerimise ja korraldamise kohta ning ühtlustada valitsusasutuste kaasamispraktika kvaliteeti. Kaasamise laiem eesmärk on suurendada otsuste tegemise läbipaistvust ja valitsussektori usaldusväarsust suhetes huvirühmade ja laiema avalikkusega.

MEEDIA

Peeter Pere & Villem Tomiste / Eesti Päevaleht
4.01.2012

Arhitektuur: Tallinna valusaimad sõlmed on sadam ja kehv trammiühendus

Eesti Arhitektide Liidu esimees Peeter Pere ja juhatuse liige Villem Tomiste analüüsivad kohaliku arhitektuuripildi seisuga.

Karri Tiigisoone / Sirp 22.12.2011

Minu paneelikad

Mai elamupiirkonnast Pärnus.

Gregor Taul / Sirp 22.12.2011

Turism ja linnamaastikud Pihkvas

Novembri lõpus peeti Pihkvas ühepäevane konverents „Turism ja linnamaastikud“, kus käsitleti turismiga seonduvaid küsimusi meie regiooni väikelinnades. Küsimusele, kuidas saavad väikelinnad end arhitektuuri kaasabil nähtavaks teha, pakkusid vastuseid kõnelejad Peterburist, Pihkvast, Rakverest, Palangast ja Tšernjahhovskist.

Uwe Gnadenteich / Postimees 13.12.2011

Tammsaare park muutub tundmatuseeni

Linnavalitsus on pannud paika Tammsaare pargi linnaruumilise lahenduse ideekonkursi tingimused, mis muuhulgas kaotavad Tammsaare kuju eest väljaku ning lubavad kunagise Uue turu territooriumile paviljoni rajamise.

Riin Alatalu / Sirp 2.12.2011

Planeerimine algab kultuuriloo tundmisest

10. novembril Õisu mõisas Viljandimaal toimunud seminarist „Kultuuriloost lähtuv planeerimine“.

Margit Mutso / Sirp 17.11.2011

Viieaastane Linnalabor

Sirp kutsus Linnalabori kõige eeskujulikumad sünnipäevalapsed väikse ümarlaua äärde, et rääkida sellest, mis tehtud, mis teoksil, mis plaanis ja mis mõttes.

RAAMAT

Jüri Soolep

"Ruum ja mõte: 10 loengut arhitektuurist"

Detsembri alguses ilmunud raamatus "Ruum ja mõte: 10 loengut arhitektuurist" tulevad vaatluse alla ruumi ja koha mõiste, arhitektuurse ruumi ja aja kokkusulamine, arhitekti loominguline mõte, Eesti vanem ruumistruktuur, geomeetria, teoloogia ning võimu ja ruumi omavahelised suhted. Raamat on müügil Rahva Raamatu poes ning Tartu Ülikooli raamatupoos.

LINNA- ÜKSINDUS

Liisa Täherand, fotograaf

Seerias on esiplaanil subjekti identiteet, mina viibimine väljaspool omamaailma. End vaadeldakse kujutiste kaudu. Mina püüab end väljaspool olevasse

kujutada, näha end keskkonna peegeldustes ja kohtades, kus ta käib. Eemalolek väljendub keskendumises suvalistele pilkudele, suvalistele paikadele, mis on näivad temast piisavalt kauged olevat, mis on tähenduseta. Sinna saab ta läbi oma pilgu taasluua oma kaotatud identiteedi.

Üksindusega võib siduda ka mälu narratiivsuse: kahe mistahes hetke vahel on katkestused, aga ka simultaansused, kahe üksteisele järgneva mälestuse vahel on lugematul hulgal teisi.

Linnaüksindus. Liisa Täherand

